

عبدالرازق

لیکچرار، شعبہ پاکستانی زبانیں، نمل اسلام آباد

ڈاکٹر ضیاء الرحمن بلوچ

اسسٹنٹ پروفیسر، شعبہ پاکستانی زبانیں، علامہ اقبال اوپن یونیورسٹی، اسلام آباد

ڈاکٹر زاہد حسین دشتی

لیکچرار، شعبہ بلوچی، جامعہ بلوچستان، کوئٹہ

عطا شادؒ شاعریء کسمائگی ڈروشم

Abdul Raziq*

Lecturer, Department of Pakistani Languages, NUML, Islamabad

Dr. Zia Ur Rehman Baloch

Assistant Professor, Department of Pakistani Languages, AIOU, Islamabad

Dr. Zahid Hussain Dashti

Lecturer, Department of Balochi, University of Balochistan, Quetta

*Corresponding Author: araziq@numl.edu.pk

Dramatic Elements in Atta Shad's Poetry

This article explores the dramatic elements in Atta Shad's poetry, revealing the profound influence of his dramatic poetry on modern Balochi poetry. Adds poetry and enriches his poems with vivid imagery, high emotions, and dynamic characters. The analysis examines how Atta Shad uses dramatic techniques to create dialogues, monologues, and settings in an engaging and immersive poetic experience. In addition, this summary sheds light on Atta Shad's use of dramatic tension, which provides insight into the deep human experiences and social issues expressed in his poetry. This study provides valuable insights into Atta shad's exploration of dramatic elements and the amalgamation of poetic aesthetics in poetry, which adds to our understanding of the literary landscape of modern Balochi poetry.

Key Words: *Atta Shad, Dramatic elements, Modern Balochi poetry, vivid imagery, Dramatic techniques, Dialogues, Poetic experience, social issues.*

کسمانک و پیمار:

لبز انکی ہمک تہر یا کہ نگپ و سر اگپ کنگ و پیمیر ہما چیز و بار و اداں حدے و سر پدی بوہگ المی انت۔ یا کہ ہما نگپ و بار و انگدی سنج و زائشے و ہمرائی و شریں زبانی و کار مرزی المی انت۔ ادا شریں زبان و چہ مراد لبز انکی زبان انت۔ لبز انکی زبان چہ بازاری زبان و جتا و گستا انت کہ ادا چہ و شبن و ہمرائی و مرز و ایما بزاں اشارہ یا کہ چیدگی زبانی کار مرز کنگ بیت۔

کسمانک و بزانت یک چیزے پیمارگ یا کہ کارے کنگ انت کہ ایشی و تہ و یک شریں کہ یے مان بہ بیت۔ واجہ مٹھا خان مری چوائے و ژانہ شتہ کنت:

”ڈرامہ یونانی زوانے کیکھ لوزے، یونانی زواناں ہمے لوزے معنی میں ڈالینی نقل کھنغ یا کھارے کھنغ او ڈسغ لیکن لوزے چھڑو میں لوزی معنی ڈرامہ اے پیلیوس مطلوبو سہرا نخت۔ اصلا ماں ڈرامہ کیکھ تصورے یا بیتتیں او گو سنتتیں پیرائے نقل کھنغ او پیش دارنارا کھشنت۔“^(۱)

ڈرامہ و لبز و مانا یونانی زبان و یک کارے و کنگ و پیش دارگ انت۔ بنیاد مدام بہ نقل و گیکانی و تی دل و گپ و دومی و دیما جنت یا کہ گوں اشارہ گوش ایت۔ پیش و زمانگ و رسم و دوو، جنگانی گپ، دژمن و بے سوئی، دوست و باج برگ یا کہ کہ گوشاں اے کہ پدا بادشاہ و درباراں یا کہ مہلوک و دیوان و پیش دانشنگ انت۔ کسمانک و راجد پتر سک باز کوہن انت۔ بلے مرچیکیں زمانگ و کسمانک و رنگ و دروشم چٹا بدل بوتگ کہ ہر راج و قوم و تی زبان و گوں و تی جاو و کرداراں رنگ و گوناپ دنت۔ کہ و ڈرامہ و تہ و یک مز میں تپاوتے است، چشکہ کہ و یک کارستے بیان گرت کنت، بلے کسمانک گوں یک کارستے و پیش دارگ و بیان کنگ نہ بیت۔ عبدالحق بلوچ کسمانک و دو مز میں رنگ بیان کنت:

”ڈرامہ و دو مز میں و ڈانت کیکے گم و و دومی و شتی و و و ذات ڈرامہ و ہلاسی و آسر زمانگ بیت۔ توازہ و ڈرامہ ہم بیت۔ ڈرامہ و نوکیں و کہنیں رہبندی سر بلوچ راج و بلوچی ادب و تہا ڈرامہ ہی بیجاچہ کہنیں زمانگ و بادشاہ سردار او امیرانی دربار و شتی و گم و دیوان و مرماں پیش داشتہ جنگانی و عشق و حال چو قصہ چیا مہلوک و راج پیش داشت۔“^(۲)

نوں گپ ایش انت کہ کسمانک چے پیم و وجود و انگلگ، اراں اے بنی آدم و بنداتی زندہ گوں ہمگرچ

انت؟ اگاں بنداتی زندہ گوں کسمانک ہوار بہ بیت، گڑا ایوک یونان ء چو بندات بوتگ؟ پرے ہاترا اے گوشگ
کپیت کہ کسمانک سک باز کوهن ء قدیم انت، بلے نبشتہ ء بیان ء دروشم ء چو یونان ء بندات بوتگ۔ سنسکرت ء یونان
ء کسہانی وڑا بلوچی کسہانی تہ ء ہم کسمانک ء رنگ گندگ بیت۔

”ڈرامہ چوش تہ دنیا ء وتی بنلا دی رنگ ء یونان ء وتی دور ء مہذب ء رنگ ء آہنتہ۔ اودا سنسکرت ء
دیو پرانی کسہ ء شکل ء۔ بلے بلوچی ء اے ہر دو کیں چیز بلوچی تاریخ ء اول سر ء پہ اے زور و
تمر دی دیما آہنگنت کہ آ بلوچی ڈرامہ ء۔ نگلیج کنت۔ پر چا بلوچ ء زند شب جاہ و روج جاھے
زندے بوتہ۔ کاروان کشی زند چشیں رنگاں چہ مدام گستا بیت ڈرامہ بن ء گوشگنت کہ چو یونان
ء بوتہ۔ اید اگپ و تران بزاں مکالمہ ء رواج ”جاترا“ ء ”راس لیلا“ ء دروشم ء دومی راجانی اندر ء
دی گندگ بیت۔“ (۳)

دیسترا عطا شاد بلوچی لہزنانک ء کسمانک ء دروشم ء دگہ وڑ گندایت۔ آئی گوشگ انت کہ چو گیدی لہزنانک
وڑا ء بنداتی بلوچی کسمانکی شاعری ء ہم شاز نیست۔ عطا شاد ء اے گپ ء چو پد بیت کہ بلوچی کسمانک چہ گیدی شازی
ء بندات بوتگ۔ ”جاترا“ ء ”راس لیلا“ ء رنگ مارا بلوچی گیدی سوتے ء تہ ء گندگ بیت کہ اے سوت بلوچی لہزنانک ء
نامداریں تہرے ء مثال ء یاد کنگ بیت:

”اگاں مردم بلوچی تاریخ ء بو انیت و گندیت تہ گپ و تران ء رنگ مئے بندادی سوتانی تہ ء
ودی بیت۔ مئے سوت چونا تہ دومی گیدی سوتاں یا یک مردمی منت، یا باز مردمی منت۔ دو
سوتی ء رواج ہم مئے سوتاں گندگ بیت۔ بلے باز کم۔۔۔۔۔ اگاں مردم بلوچی ڈرامہ ء اولی
بندادی رنگ ء گندگ بلوچیت آہمے دو سوتی مردم ء را ڈرامہ ء ڈس و نشان ء تاں ہندے ء
دینت۔

بزاں اے ڈول ء ”جاترا“ و ”راس لیلا“ ء بلوچی ڈرامہ ء بندادی شکل گیدی سوتانی اندر ء
دو سوتیاں گندگ بیت، چو کہ اے بچک و جنک ء دو سوتی انت:

جنک: بیامنادر نگاں ایر کن او اسپیت چادری

بچک: من ترادر نگاں ایر کن آں سہر پشلیں جنک

من ترادر نگاں ایر کناں مزد ء چے دئے

جنگ: یادیاں ہارے، یادیاں دستِ سنگو،^(۴)

اگاں اے دو سو قتی چارگ بہ بیت، گڑا مارا کسمانک ۽ رنگ گندگ بیت، پرچا کہ ادا کردار، کہہ، ندرگ ۽
آسرے گندگ ۽ کنیت کہ یک کسمانکے ۽ لوٹ ۽ گزرا نت۔ اے شنیر ۽ تہا ہمے گندگ بیت کہ پورہ دو مردم دیم پہ دیم
گپ ۽ مجلس انت ۽ یک جاوڑے پیش دارگ بوہگ ۽ انت۔

”کسمانک ۽ باروا گوشت کہ اے ندرگ ۽ گپ ۽ مجلس ۽ یک انجیں داستانے کہ ایشی ۽ دراہیں

کردارانی تہا زند ۽ راستیں کرد پیش دارگ بت۔“^(۵)

عطا شاد ۽ شازی ۽ کسمانکی رنگ:

بلوچی لہزاتک ۽ کسمانک ۽ بن دپتر سک باز کوہن ۽ قدیم انت۔ وھدے ۱۴۵۰ ۽ بلوچی شازی چارگ ۽
تپانگ بہ بیت، گڑا اودامارا گیشتریں شازی کسمانکی رنگ ۽ دیما کیت۔ ہر کجام شنیر ۽ تہا یک سر جمیں ۽ تو انگریں کہہ یے
بندوک انت کہ مردمانی نیام ۽ گپ ۽ ہبر ۽ جاوڑے گندگ ۽ کنیت۔ پوشکہ ما اے گوشت کن این کہ بلوچی کلاسیکل
شنیر نہ ایوک کہہ ۽ سرگوست انت بلکیں اے منظوم کسمانک ہم است انت۔ بلوچی کلاسیکل شازی ۽ حمل ۽ شیر ۽
جنگ، بیبگر ۽ گرانا ۽ مہری داستان، سی سالی جنگ ۽ داستان، میر چاکر ۽ گہرام ۽ داستان، شے مرید ۽ ہانی ۽ مہری داستان ۽
ابید حمل ۽ پرنگانی جنگ ۽ داستان سک باز نامدار انت کہ آسر جمی ۽ کسمانک ۽ وڑ ۽ ارزشت دارنت۔ ادا پہ درورہانی ۽
شے مرید ۽ داستان ۽ اے شنیراں بچارات کہ:

”اوشے مرید پو انگلیں

مرد شازاں داد دینت

لانک ۽ دو گو شیں خنجراں

اسپاں گوں تازی گرگ آں

کس آھو پریں دوست ۽ ندنت

زاناں ترامنی حق گر انت“^(۶)

یا کہ شے مرید ۽ اے دانکاں سنیل بکن ات کہ یہ ہانی ۽ شیر زیبائی ۽ دروشم ۽ ہاتر ۽ وتی پت ۽ چونیں

جو ابے گردین ابیت کہ:

”ابامنی ابامنی“

تو کہ ندیستگ دوست منی

ہانی چہ شیرؔ شتر ترانت

شیرؔ گجؔ گبے پرانت

ہانی چہ ماہؔ شتر ترانت

ماہؔ گبارے ماں دپؔ

ہانی چہ درستاں شتر ترانت

شمسؔ سہیلؔ درورانت، (۷)

نوں اگاں کسے بگوش ایت کہ اے شنیر چوں زانگ ؔ پچارگ بیت کہ کسمانکی رنگ ؔ انت؟ کسمانک ؔ سمر ا
گپ کنگ ؔ پیسر کسمانک ؔ لوٹ ؔ گزرانی زانگ الی انت۔ کوہنیں زانگ ؔ ارسطو ؔ کسمانک ؔ شش بہر دیمآؤرتگ
کنگ۔ بزاں اولی کہ ؔ داستان، دومی مردمانی کرد ؔ کار، سبی لبز ؔ وانگ، چاری ہیال، پنچمی وش رنگی ؔ زیبائی، ششمی ساز ؔ
زیمل۔ بے نوکیں کسمانک گوں نوکیں راہ ؔ راہبنداں و ہد ؔ دیر وئی ؔ بدل ؔ بدل بوتگ:

”نوکیں نویسوکاں کسمانک ؔ دہ بہر جوڑ کنگ کہ ؔ داستان ؔ مرکزی ہیال، دومی پلاٹ، سبی

بنگج، چاری مردمانی کرد ؔ کار، پنچمی گپ ؔ رپ، ششمی بُن ؔ تن آسرا یکیں ہیال، ہفتمی

کردارانی کشکش، ہشتمی ہیرانگی، نہمی شر ؔ گندگ، نیکی ؔ بدی مڑدیگ، دہمی داستان ؔ کسہ ؔ

مقصد ؔ آس۔ (۸)

اگاں بلوچی لبزانک ؔ بلوچی کلاسیکل شائری ؔ گپ بہ بیت، گڑا مارا کسمانک ؔ اے سر جمیں لوٹ ہما
شنیرانی تہا گندگ بنت۔ یہ درور ہانی ؔ شے مرید ؔ داستان چارگ بہ بیت، اودا مرکزی یا کہ بنجا ہیال ہانی ؔ شے
مرید ؔ مہری کسہ انت یا کہ آہانی بے دروریں محبت ؔ مہرانت کہ ہک کارست ؔ کردار سے مہر ؔ چپ ؔ چاگرد ؔ گردش
کننت ؔ یک کالیں کہ بے اے داستان ؔ اندر ؔ سہر انت۔ پلاٹ ہم مہکمیں رنگے ؔ گندگ بیت کہ سرگوست ؔ واکہ
گوں شریں وڑے ؔ رد ؔ بنددیگ بوتگ انت۔ بنگج ہم گوں ہانی ؔ دریں دانکاں کنگ بوتگ کہ چاکر شکار ؔ چہ وائر بیت
ء ہانی ؔ لوگ ؔ شُن ؔ پروشنگ ؔ سر بیت۔ و ہدے کارستانی گپ بہ بیت، اے داستان ؔ تہا بازیں کردارے دست ؔ پاد
بخت، چشک، ہانی، شے مرید، چاکر، جاؤ و جلب، ہیبتان، زینب، چنگانی سہیت، ؔ ایدگہ بازینے کہ ہک مردم وتی کرد ؔ

جتا پیش داریت۔ ہسے وڑے اے داستان ء تہا مکالمہ بزاں کپتنگال ہم گوں شریں وڑے ء دانکہ داستان ء گڈے یک کارستے گوں دوئی کارست ء کنگ ء انت۔ اے داستان ء سرا بگر دانکہ آسر ء یکیں ہیال گندگ بیت۔ ء یک ہیراگی ء اثرے گندگ بیت۔ گڈسر ء داستان ء مقصد ہم گندگ بیت کہ شے مرید مہر ء آخری حد ء کیت، ء ہانی سہر ء زیورانی تہا ہم شات ء گل نہ بیت۔ ہسے وڑے گڈسر ء مہر سوین بیت۔

عطا ہما شازانت کہ آئی ء وت ء چہ اے دگہ بلوچی لبزانک ء شازاں چٹا گستا ء جتا گرتگ۔ البت اگاں مئے شازی چارگ بہ بیت گڑا مارا بلوچی کلا سیکل شازی ء ابید نیم عہدی ء نوکیں شازی ء تہ ء ہم کسماکی رنگ وڑے نہ وڑے ء گندگ بیت۔ بلے عطا شاد و حدے شازی کنت گڑا شازی ء دروشم ء چٹا مٹ کنت، پہ وتا جتا مئیں کھٹے رندیت۔ پرے ہاتر ء عطا شاد ء احد ء شاز ء زانت کار ہسے گوش انت کہ عطا شاد نہ کوہ سلیمانی ء شازی کنگ ء انت، نہ کہ رخشانی ء مکرانی ء، عطا شاد ء شازی ء چھ وڑیں بلوچی گالوار وئی نہ کنت ء اے بے دست ء پادیں شازی یے، بازیں بد ء رنگ بیت۔ بلے عطا شاد گوش ایت کہ من تہنا بلوچ ء داستا بزاں سر جمیں بلوچ ء داستا شازی کن انت۔ پرے ہاتر ء مرچی آئی ء شنیمرانی تہا سئیں گالوارانی لبز ء گال گندگ بنت۔ بلے مرچی عطا شاد بلوچی لبزانک ء یک مز نہیں شازے ء جہت ء زانگ بیت۔ عطا شاد ء بلوچی لبزانک ء شازی ء ہک پڑے بزاں بازیں تہرانی سرے گوں شریں وڑے ء شازی کنگ۔ بلے ہسے تہرانی تہا یک تہرے آزاد شازی انت کہ بلوچی لبزانک ء گوٹگیں سر جمیں شازی ء تہا گندگ نہ بیت۔ پدا ہسے آزاد شازی ء تہا عطا شاد ء کسماکی شازی ہم کنگ کہ یہ بلوچی لبزانکی ء راجد پتر ء نوکیں ء ہیراگی ء ہرے۔

گوش انت کہ بلوچی ء بندت ء آزاد شازی ء چم آزاد ہمالدینی ء گوراچ بنت، بلے عطا شاد و حدے آزاد شازی کنت، گڑا اے شازی ء دید و کانی تہا نوکیں روک مان کنت کہ چد ء پیسر بلوچی لبزانک ء کس ء اے رنگیں شازی نہ کنگ۔ پہ درور عطا شاد ء آزاد لچہ "شپانک" اندار گے کرز ایت:

”شپ پہ وئی بے واکی ء درنگ ء ایر دیان انت
روچ وئی ہر روچی مئیں ہلک ء جُخران انت“^(۹)

یا کہ:

”ایر روان انت روچ تئی دل ایر رچان انت
شپ پہ وئی بے واکی ء درنگ ء ایر دین انت“^(۱۰)

ادانوں عطا شاد ء "شپ ء بے وائی" یا کہ "درنگ ء ایر دیگ" گوں شریں دروشے بیان کرتگ آنت کہ مردم ءھے سمابیت کہ روج هلاس بوئگ ء سیاھی وت ء سترکنگ ء انت۔ بزاں روج مدامی اوشات نہ کنت ء چو همروچیکگیں ڈول ء وتا شپ ء بانزالانی تہاچیر دنت۔ یا کہ "روج ء ایر روگ" ء "دل ء ایر رچگ" ہم گوں پڑ دروشتمیں ندرگے ء مستگ ء گر آنت۔

”پرچیا رسی بے، منی بانک

دودھمیش انت، مئے ء تئی هلك ء بولک ء

من چہ جتائیں تک ء جتائیں بولکے

گو انک بدے وتی لسہیں گڈ ء،^(۱۱)

اے شئیر ء تہا دود ء رسم پیشدارگ بوھگ ء انت، مزن ء کسان ء رنگ ء دروشم ء باوست بوھگ ء انت۔ اد ء بنیادم ء ء نابروبری ء کہ یے سہر انت۔ بزاں اداھانک ء بولکانی گپ بوھگ ء انت کہ بنیادم ء یک انجیں کٹکے کش اتگ کہ غریب گوں سیر ء از گاریں مردم ء ءھور بوت نہ کنت۔ یا کہ ایر دستی ء تو انگری ء برمشے انسان ء پگر ء ستا ء سہرا گندگ بیت، سرجم ء ڈولداریں ندرگے گندگ بیت۔

”ہنچ گشت تئی ناکوبازیں ملک ء میراٹے دارایت

ہنچ گشت اے کلیں ہلک ء اے سمجھیں مڈی

پیش ء کئے زانت کئی؟ مرچاں تئی ناکو ء دست ء انت

من کہ منی دست ء ہنچ مالے، ہنچ ملکے، ہنچ مڈی یے نیست

من کہ شپا نکلیوں، وتی زند ء شپا کئی مرک کنیں

تو کہ وتی ہلک ء لاڈک، شرر نکلیں جنک، زردار یے ء چک

انگت ء تئی دل پہ من ہدوک انت

انگت منی دل پتوزر وک انت

پرچے گنوک انت،^(۱۲)

ھے جاور مدام گندگ بیت کہ، لہتیں طبقہ هست کہ آجہل ء طبقہ ء مردماں مدام ایر جیک کن آنت ء آھانی مال ء ملکتاں وتی ایر دستی ء کار آنت۔ بلے عطا شاد چور دانک ء وڈ ء اے کہ ء وتی شئیر ء تہا بیان نہ کنت بلکلیں شازی ء لوٹ

پرتو "بچی" حرام انت "
 "لا کتے "
 شرعاً روزوائے کنت "
 واجہ گندیہ ترا
 "تو توار کن بگند
 سک مزن بوتگے!!"
 "اشکنے۔۔۔۔۔ واجہ پیداک انت بوشت
 جستگئے۔۔۔۔۔ بوشت ناں "
 واجہ دیتے بگند۔۔۔۔۔ چوں منء"
 "اے کتے ات؟"
 "سہر وئیں دل مراد انت "
 "اے من گوشیں تانکہ لٹے نہ وارت
 شر نہ بیت "
 نائے رہنت کپاتء
 ہر دیں گندیہ منء ایوکء
 بس کارے ہمیش انت "
 "بل سوچے، من آگندہ ناہودگء
 وت کنیں راست
 بیاتوادا نشنگے پر چیا۔۔۔۔۔ بیاتہا۔۔۔۔۔
 مرچی چون جلوہ ناکے
 کس مکتیں نظر!
 مرچی چون جلوہ ناکے!
 بند دروازگء"

"من گشیں اے بچک

نون تہ لوٹیت کنگ تووازانے

منی کستریں برات وت ساری ءنارضا انت

ادا پر چیا نشتنگ ءے

بیاتھا

بیا

بیا

مرچی چون جلوہ ناک ءے! (۱۳)

"سریت" بندات ءے بگر دانکہ گڈ سراجنسی شنیرے، بلے مزاحمت ءے گھگھیری ءے رنگ ہم اے کسمانکی لچے ءے
تہا گندگ بیت۔ ایر دستی ءے غلامی ہم سہرا انت کہ یک ذالے "واجہ" ءے کارانی دیپان انت، ءے آئی ءے اڑت ءے ننگ ءے سہرا
حملہ کنگ بیت، بلے ہمے واجہ کارانگت گوش ایت کہ دلراد ءے توہج مد گوش، من وت آئی ءے راسر کننت، بلے ہمے
ندارگ ءے تہا "واجہ" ءے چند ءے نیت ہم پہ ذال ءے شر نہ بیت۔ پرچا کہ ہمے زال آئی سریت انت۔ پرے ہاتر ءے آئی ءے حسن ءے
ستا کنگ ءے ہاتر ءے آئی ءے ہمے گوش ایت کہ تو مرچی سک ڈولدار ءے۔ کسے تہی زیبائیں بالاد ءے چہاں نزر مہ کننت، پوہشکہ آئی
ءے رالوگ ءے تہا آہگ ءے واستا گوش ایت کہ بیا۔۔۔۔۔ دروازگ ءے شپ بند بہ کن۔۔۔۔۔

اے سرجمیں آزاد لچے ءے تہا کسمانک ءے لوٹ پیلو کنگ بوتگ انت، بلے دگہ گپے ہم ستاہ کرزیت کہ عطا شاد ءے
گوں انجیں ازے ءے کمال پیش دانشتگ کہ داستان ءے ناو لے ءے یا کہ آزمانکے ءے تہا ہم یک نبشتہ کارے بگندے گوں شریں
وڈے ءے بیان گرت مہ کننت۔ چوناہا شنیر ءے تہا کسمانک ءے رنگ پیش دارگ ارزانیں ترانے بوت نہ کننت۔ بلے عطا شاد
ہامز نہیں شائر انت کہ آئی ءے شائر ءے سرجمیں تہرانی سہرا گوں سوب مندیں ڈولے ءے واتی ازم ءے سگار جنگ داتگ ءے ہک
پڑے سوین بوتگ بلے عطا شاد ءے سہرا بازیں مردم اے گپ ءے کننت کہ آئی ءے شائر ءے وانوک پوہ نہ بنت، بلے ڈاکٹر ناگمان
یک شریں کلہ پے پے ہمے مردمانی ہاتر ءے نبشتہ کنگ:

”باز گوش ایت کہ عطا شاد ءے شائر ءے وانوک سر پد نہ بنت۔ اے گپ داں حدے ءے راست

انت بلے پریش ءے وانوک عطاء چہ گیشن میاریگ انت۔ اگن وانوک ءے ستا ءے بال جہل انت ءے

عطا شادؒ ہیراں پوہ نہ بیت گداونوک وت میاریگ انت۔ ساچھنکار وتا جہل نیاریت۔ اے
وانوک ءکار انت کہ وتا بڑزہ بارت۔، (۱۴)

آسری دانک:

یک مزنیں شازے ء سراتران کنگ ار زانیں ٹونے بوت نہ کنت پر چاکہ گپ کنگ ء پیسر ہاشازے
ادیب ء ازم ء در جنگ ہر دوری بیت۔ پرے ہاتر ء ڈاکٹر ناگمان ء گوشتنگ کہ عطاء وانوک ء لوٹ ایت کہ آئی زانت ء
ھیال ء بال سک بڑزہ بیت، چومہ بیت کہ عطاء سر پدی ء سیمسراں زانت مہ کنت۔
عطا شاد ہاشازے انت کہ ہک مردم آئی شاعری ء جتا معنایے دات کنت۔ اے نبشتانک ء تہ ء عطا شاد ء
ہتیں کسمائی شاعرانی سرا، گپ کنگ ء کسانیں کوشتے بوتگ۔ عطاء بازیں لپے ہست کہ آسک نامدار ء کسمائی لپے
انت، چشمک شپانک، میر، ادیرہ ء میر، فرنگی زال، سیری جنوزان، دل گریت ء شپ ناریت، ساہ کندن، سریت، ہوشام ء
ایدگہ بازیے۔۔۔ اے گوشتنگ ردنہ بیت کہ عطا شاد ء گیشتریں لپے چو کسمائی دروشم ء انت۔

سرشون: (حوالہ جات)

- ۱۔ مٹھا خان مری، بلوچی شاعری ء دراہیں دروشم، ردء بند: اشیر عبدالقادر شاہوانی، بلوچی اکیڈمی کوئٹہ،
۲۰۰۱ء، ت، ۴۹
- ۲۔ عبدالخالق بلوچ، انجیر ء پیل، پیدشکال، بلوچی اکیڈمی کوئٹہ، ۱۹۹۶ء، ت، ندادر
- ۳۔ اے آرداد، دل ء بلین، (ہوار نبشتانک)، سچکان پبلی کیشن گوادر، ۲۰۱۲ء، ت، ۴۹
- ۴۔ اے آرداد، دل ء بلین،، ت، ۴۹-۵۰
- ۵۔ زاہد دشتی، کسمانک ء بلوچی کسمانک، بلوچی ردانک ء نوکیں سفر، ردء بند: طاہر حکیم بلوچ، بلوچی لبرازگی
دیوان کوئٹہ، ۲۰۱۳ء، ت، ۳۲۴
- ۶۔ غفور شاد، بلوچی کلاسیکل شازے، بلوچستان اکیڈمی تربت، ۲۰۱۴ء، ت، ۱۶۷
- ۷۔ غفور شاد، بلوچی کلاسیکل شازے، ت، ۶۷
- ۸۔ عبدالخالق بلوچ، بلوچی کسمانک نویسی ء رھبند، بلوچی ردانک ء نوکیں سفر، ردء بند: طاہر حکیم بلوچ، بلوچی
لبرازگی دیوان کوئٹہ، ۲۰۱۳ء، ت، ۳۲۲-۳۲۳
- ۹۔ عطا شاد گلزمین، بلوچی اکیڈمی کوئٹہ، ۲۰۱۵ء، ت، ۳۳

- ۱۰۔ عطا، شاد گلزمین، ت، ۳۳
- ۱۱۔ عطا، شاد گلزمین، ت، ۳۴
- ۱۲۔ عطا، شاد گلزمین، ت، ۳۵
- ۱۳۔ ۲۸۸-۲۸۵
- ۱۴۔ ڈاکٹر ناگمان، نگد انک، سچکان پبلی کیشن گواڈر، ۲۰۱۳، ت، ۱۱۰